

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind contractele de credit pentru consumatori

Secțiunea a 2-a – Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale	În prezent, Legea nr. 289/2004 privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consum destinate consumatorilor, persoane fizice, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 319 din 23 aprilie 2008, cu completările și modificările ulterioare, reglementează regimul juridic al contractelor de credit pentru consum, destinate consumatorilor – persoane fizice. Legea nr. 289/2004 transpune prevederile Directivei nr. 87/102/CEE a Consiliului din 22 decembrie 1986 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind creditul de consum. În ceea ce privește domeniul de aplicare, Legea nr. 289/2004 nu se aplică acelor contracte de credit încheiate pentru valori mai mici de 200 euro sau mai mari de 20.000 euro. De asemenea, nu intră în domeniul de aplicare al legii o serie de contracte, printre acestea fiind și creditul garantat cu ipotecă sau cu o garanție similară. Actul normativ reglementează aspecte referitoare la publicitatea ofertelor de credit, la obligațiile precontractuale ale creditorilor, precum și la informațiile care trebuie incluse în contracte. Este introdusă noțiunea de dobândă anuală efectivă, modalitatea de calcul a acesteia și formula de calcul. Sunt cuprinse prevederi insuficiente cu privire la dreptul consumatorului de a rambursa anticipat creditul, precum și cu privire la contractele de credit “legate”. Actualele evoluții economice interne și externe care au condus la apariția crizei financiare și economice, se răsfrâng în mod negativ asupra consumatorilor persoane fizice, mediului bancar cât și mediului de afaceri în
--	--

general.

Având în vedere o serie de factori cum ar fi: insuficienta protecție pentru consumatori, diversificarea instrumentelor de credit, legislația foarte diferită în statele membre, aceasta din urmă determinând denaturarea concurenței, neîncrederea consumatorilor de a recurge la ofertele de credit din alte state membre și, prin urmare, îngrădirea liberei circulații a serviciilor, a devenit tot mai stringentă în ultimii ani, la nivelul Uniunii Europene, necesitatea elaborării unei noi legislații în domeniul contractelor de credit destinate consumatorilor.

Acest act normativ va permite atât mutarea creditelor de la un creditor la altul în condiții contractuale similare, posibilitatea creditorilor de a restitui în avans sumele contractate fără a plăti penalități excesive în condițiile scăderii veniturilor per familie dar în special pe sprijinul financiar pe care îl oferă creditorii din România atât consumatorilor, statului prin plata de impozite și taxe cât și mediului de afaceri prin relansarea acordării de credite în condiții de transparență și liberă concurență.

Astfel se vor institui mecanisme care să mențină un grad suficient de solvabilitate atât debitorilor cât și creditorilor.

S-a considerat că aceste deficiențe pot fi eliminate printr-un act normativ care să impună același nivel de protecție în toate Statele Membre și care să faciliteze, atât pentru consumatori, cât și pentru creditori, accesul la o piață unică în domeniul creditelor destinate consumatorilor.

În acest sens, în toamna anului 2002 a fost lansat proiectul Directivei privind creditul pentru consum, iar în anul 2008, după numeroase dezbateri, a fost adoptată Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 133 din 22 mai 2008 (denumită în continuare directiva).

Termenul de transpunere al directivei, conform rectificării apărute în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L207 din 11.08.2009, este 11 iunie 2010.

Având în vedere atât termenul de transpunere, cât și necesitatea inițierii de către creditori a unor demersuri în vederea respectării prevederilor directivei, este imperios necesar ca actul normativ care transpune prevederile directivei să fie adoptat sub forma unei ordonanțe de urgență, astfel încât până la 11 iunie 2010 să poată fi aplicat.

Trebuie subliniat faptul că refuzul sau omisiunea statului membru de a prelua în dreptul intern prevederile directivelor

	comunitare și de a asigura implementarea acestora atrage răspunderea pentru neîndeplinirea obligațiilor ce decurg din tratate, care este atât de natură patrimonială, cât și de natură politică, consecințele pe care le atrage o încălcare a obligațiilor statale, constatată prin hotărâre a Curții Europene de Justiție, putând fi extrem de grave. Întrucât toate aceste aspecte vizează interesul public și constituie situații de urgență și extraordinare a căror reglementare nu poate fi amânată, este absolut necesară promovarea prezentului act normativ ca ordonanță de urgență.
2. Schimbări preconizate	Prin proiectul legislativ se dorește crearea unui cadru legal complex și cuprinzător, astfel încât consumatorii să beneficieze de o înaltă protecție, încurajând, totodată, mediul concurențial din domeniul serviciilor bancare. Prin urmare, proiectul legislativ își propune atât transpunerea în legislația națională a Directivei 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului, cât și reglementarea drepturilor și obligațiilor consumatorilor și ale creditorilor la promovarea, încheierea și derularea diverselor contracte de credit. Prin actul normativ european se urmărește armonizarea completă pentru a se asigura același nivel ridicat de protecție a intereselor economice pentru toți consumatorii din Uniunea Europeană și pentru crearea unei veritabile piețe interne. Cu toate acestea, directiva permite o abordare flexibilă, oferind Statelor Membre atât posibilitatea să aleagă modalitatea de aplicare a anumitor prevederi ale acesteia, cât și să emită reglementări proprii pentru aspectele nearmonizate de directivă, așa cum rezultă din punctul 9 din preambulul Directivei. La elaborarea proiectului s-au luat în considerare, în afară de textul Directivei, concluziile lucrărilor grupului de lucru constituit la nivelul Comisiei Europene din experți ai Statelor Membre, având ca obiectiv asigurarea unității în transpunerea Directivei și la care au participat și reprezentanți ai României prin A.N.P.C. Proiectul de ordonanță de urgență se aplică contractelor de credit, inclusiv contractelor de credit garantate cu ipotecă sau cu o altă garanție comparabilă pentru proprietatea imobiliară sau garantate printr-un drept privind proprietatea imobiliară,

precum și contractelor de credit al căror scop îl constituie dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate asupra unui teren sau asupra unei clădiri existente sau proiectate, indiferent de valoarea totală a creditului, precum și contractelor de leasing. Trebuie subliniat faptul că proiectul de act normativ se aplică contractelor de credit, indiferent de suma ce face obiectul acestora.

Proiectul reglementează informațiile ce trebuie oferite consumatorilor în stadiul precontractual, informațiile ce trebuie incluse în contractele de credit, precum și în publicitatea aferentă. Sunt reglementate aspecte referitoare la dobândă și la comisioane, precum și formula de calcul a dobânzii anuale efective.

Dintre aspectele de interes din proiectul legislativ, menționăm pe cele referitoare la:

- Comunicarea către consumator a informațiilor precontractuale prin intermediul unui *formular standardizat*. Consumatorii vor primi, înainte de semnarea unui contract de credit, un formular standard care cuprinde informații care să le permită acestora să compare mai multe oferte pentru a putea lua o decizie informată cu privire la eventuala încheiere a unui contract de credit.

- Dreptul consumatorului de a *rambursa anticipat* creditul. Proiectul stabilește condițiile în care consumatorul poate rambursa anticipat creditul, drepturile acestuia, dar și compensația pe care creditorul o poate percepe în cazul rambursării anticipate.

Compensația este stabilită sub formă de procentaj și nu poate depăși 1% din valoarea creditului rambursat anticipat, dacă perioada de timp dintre rambursare și data convenită pentru încetarea contractului este mai mare de un an, și, respectiv, 0,5% dacă perioada este mai mică de 1 an. Sunt, de asemenea, reglementate în mod expres cazurile în care creditorii nu pot percepe compensația. În toate cazurile, compensația nu trebuie să depășească cuantumul dobânzii pe care consumatorul ar fi plătit-o dacă nu ar fi rambursat anticipat.

- Consumatorul are *dreptul să se retragă* din contractul de credit, fără a invoca motive, în termen de paisprezece zile calendaristice.

- Actul normativ se aplică și contractelor care prevăd *facilitatea „descoperit de cont”*, fie instituind un regim mai ușor pentru anumite tipuri de „descoperit de cont”, fie aplicându-se în totalitate acelor contracte conform cărora

	creditul trebuie rambursat într-o perioadă mai mare de 3 luni. • Sunt cuprinse prevederi referitoare la obligația creditorilor de a evalua <i>bonitatea consumatorilor</i> și pentru a se evita supraîndatorarea. Accesul la bazele de date trebuie asigurat, la nivel transfrontalier, pentru toate persoanele care au calitatea de creditori. • Se impune creditorilor și, unde este cazul, intermediarilor de credit să ofere consumatorilor <i>explicații corespunzătoare</i> pentru a permite acestora să evalueze dacă oferta este potrivită nevoilor lor și situației lor financiare. Creditorii trebuie să aibă în vedere explicarea informațiilor precontractuale, caracteristicile esențiale ale produselor propuse și efectele pe care acestea le pot avea asupra consumatorilor. • În ceea ce privește calculul <i>dobânzii anuale efective (DAE)</i>, prin formula de calcul se dorește oferirea unei reprezentări numerice și comparabile a costului, astfel încât să se poată compara ofertele diferiților creditori naționali sau din alte state membre, în vederea alegerii celei mai bune oferte. DAE are trei elemente: - formula în sine; - un set de observații necesare pentru a evita neclaritățile; - o serie de ipoteze suplimentare, necesare pentru categorii specifice de credite. • Actul normativ oferă un cadru suficient de cuprinzător și, în același timp, flexibil, permițând ca <i>noi servicii de creditare</i>, ce nu sunt folosite în mod curent pe piața serviciilor financiare din România, să poată intra sub incidența acestuia. Sunt reglementate și contractele de credit garantate cu <i>ipotecă</i> sau cu o garanție similară. Reglementarea acestor contracte a devenit stringentă având în vedere, pe de o parte, importanța acestor credite, și, pe de altă parte, problemele de pe piața românească, generate, în principal, de utilizarea de către instituțiile de credit a unor metode rapide de obținere a profitului în defavoarea consumatorilor.
--	---

**Secțiunea a 3-a –
Impactul socio-economic al proiectului de act normativ**

1. Impactul macro-economic	Proiectul de act normativ nu tratează acest aspect.
2. Impactul	Impactul proiectului de act normativ asupra mediului de

asupra mediului de afaceri	afaceri constă, în principal, în crearea unui cadru de reglementare unic și înlăturarea barierelor existente în prezent, încurajarea prestării la nivel transfrontalier a serviciilor de creditare și impune luarea de măsuri de către creditori pentru a se adapta la noile măsuri legislative.
3. Impactul social	Creșterea nivelului de informare și protecție a consumatorilor la contractarea creditelor, putând astfel alege oferta potrivită situației lor. Scăderea riscului de supraîndatorare. Creșterea încrederii consumatorilor în produsele de creditare.
4. Impactul asupra mediului	Proiectul de act normativ nu tratează acest aspect.

Secțiunea a 4-a –

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (5 ani)

Proiectul de act normativ nu prezintă implicații financiare asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung pentru anul curent și pe următorii 5 ani.

Secțiunea a 5 -a –

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;	a) Se vor modifica: - Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, cu modificările și completările ulterioare - Ordonanța Guvernului nr. 51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing, cu modificările și completările ulterioare. Se va abroga:
---	--

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.	- Legea 289/2004 privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consumatori destinate consumatorilor, persoane fizice, republicată. b) - Nu este cazul
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare.	Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare.	- Nu este cazul
4. Hotărâri ale Curții de Justiție Europene.	- Nu este cazul
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente.	- Nu este cazul
6. Alte informații.	- Nu este cazul

**Secțiunea a 6-a –
Consultările efectuate în vederea elaborării
proiectului de act normativ**

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	1. Consultare cu Asociația pentru Protecția Consumatorilor România 2. Asociația Română a Băncilor 3. Asociația Societăților Financiare din România - ALB
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectivul proiectului de act normativ	1. Asociația pentru Protecția Consumatorilor din România a fost înființată în anul 1990, fiind prima organizație neguvernamentală cu preocupări în domeniul protecției consumatorilor. Din anul 2005 APC România este organizație de utilitate publică. 2. Asociația Română a Băncilor este persoană juridică română, constituită ca asociație profesională cu scop nelucrativ. Asociația Română a Băncilor are ca obiective reprezentarea și apărarea intereselor membrilor săi, promovarea principiilor politicii bancare în domeniile de interes general ale membrilor, promovarea cooperării dintre bănci, precum și cu instituții naționale, internaționale și asociații bancare din alte țări. 3. Asociația Societăților Financiare din România –ALB - acționează ca un purtător de cuvânt al membrilor în raport cu autoritățile, cu media și cu alte organizații de profil dar și ca un organism consultativ pentru industria pe care o reprezintă.
3. Consultările organizate cu autoritățile	Nu este necesar

administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiectiv activități ale acestor autorități, în condițiile HG nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	
4. Informații privind necesitatea avizării proiectului de act normativ de către următoarele instituții: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Este necesar avizul: Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de OUG prin avizul nr. 677/2010. Consiliul Concurenței

Secțiunea a 7-a –
Activități de informare publică privind
elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ.	În procesul de elaborare a proiectului de act normativ au fost îndeplinite procedurile prevăzute de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională. Acțiunea de informare a fost realizată prin afișare la sediul instituției și pe site-ul acesteia.
--	---

Secțiunea a 8-a –
Măsurile de implementare

Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale, înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente.	Instituția publică responsabilă de implementarea măsurilor cuprinse în proiectul de act normativ este Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor.
--	--

Față de cele prezentate, a fost promovată prezenta Lege pentru aprobarea Ordonanța de urgență a Guvernului privind contractele de credit pentru consumatori, pe care o supunem Parlamentului spre adoptare.

